

## **Besluit van 14 mei 2014 houdende opleidings-, registratie en erkenningseisen voor het profiel donorgeneeskunde<sup>\*1,2,3,4,5,6,7</sup>**

### **(Besluit donorgeneeskunde)**

Het College Geneeskundige Specialismen,

Gelet op de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de KNMG en het Toetsingskader profielen

Gezien het advies van het Federatiebestuur van de KNMG, de Orde van Medisch Specialisten, de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten, de Landelijke Huisartsen Vereniging, De Jonge Specialist, de Nederlandse Vereniging voor Anesthesiologie, de Nederlandse Vereniging van Donorgeneeskunde, de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde, de Vereniging van Assistent-Geneskundigen in de Heelkunde, de Nederlandse Internisten Vereniging, de Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie, de Nederlandse Transplantatie Vereniging, de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose, de Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie, Nederlands Oogheelkundig Gezelschap, de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen, de Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp Artsen, de Nederlandse Transplantatie Stichting, de Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland.

#### BESLUIT:

---

\* Dit Besluit is gepubliceerd in Medisch Contact van 30 mei 2014, nr. 22 en in werking getreden op 1 januari 2015.

<sup>1</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 8 juli 2015 houdende de wijziging van diverse specifieke besluiten waarvan op 30 juli 2015 mededeling is gedaan in Medisch Contact. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2016.

<sup>2</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 11 november 2015 houdende bepalingen voor de profielen maatschappij en gezondheid waarvan op 26 november 2015 mededeling is gedaan in Medisch Contact. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2016.

<sup>3</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 13 september 2017 houdende de wijziging van twee profielbesluiten, waarvan op 26 oktober 2017 mededeling is gedaan in Medisch Contact. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2018.

<sup>4</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 13 juni 2018 houdende de wijziging van het diverse profielbesluiten van het CGS waarvan mededeling is gedaan in Medisch Contact van 12 juli 2018, nr. 28-29. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2019.

<sup>5</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij het besluit van 13 maart 2019 houdende de algemene eisen voor de opleiding, registratie en herregistratie voor de geneeskundig specialist en voor de erkenning van opleiders, opleidingsinstellingen en opleidingsinstituten waarvan op 24 december 2019, nr. 70045, mededeling is gedaan in de Staatscourant. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2020.

<sup>6</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 11 december 2019 houdende de wijziging van het diverse profielbesluiten van het CGS waarvan mededeling is gedaan in Medisch Contact van 16 januari 2020, nr. 03. Dit besluit treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2020.

<sup>7</sup> Dit Besluit is gewijzigd bij besluit van 11 januari 2023 houdende de wijziging van het diverse profielbesluiten van het CGS waarvan mededeling is gedaan in Medisch Contact van 2 maart 2023, nr. 09. Dit besluit treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2023.

## **Hoofdstuk A**

### **Algemene bepalingen**

#### **A.1. Begripsomschrijvingen**

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. **Donorgeneeskunde**: het deelgebied van de geneeskunde dat zich vanuit medisch maatschappelijk en ethisch perspectief richt op de voorziening in en allocatie van lichaamsmaterialen (bloed, cellen, weefsel, organen) ten behoeve van de behandeling van cliënten. Donorgeneeskunde houdt zich enerzijds bezig met bescherming van de donor en anderzijds met de veiligheid en de effectiviteit van de toepassing van het lichaamsmateriaal. De Nederlandse Vereniging voor Donorgeneeskunde (NVDG) is de wetenschappelijke vereniging voor donorgeneeskunde als bedoeld in het Kaderbesluit CGS.
- b. **Opleidingsnetwerk**: de overlegstructuur binnen de opleidingsinstelling van de contactpersoon, de opleiders, andere bij de opleiding betrokken professionals, aios en hun leidinggevenden ten behoeve van bevordering en bewaking van de kwaliteit van de opleiding en voor onderlinge afstemming tussen en competentiebevordering van opleiders.
- c. **(Landelijk) opleidingsplan**: het door de Nederlandse Vereniging voor Donorgeneeskunde (NVDG) opgestelde en door het CGS vastgestelde opleidingsplan donorgeneeskunde dat de structuur en de inhoud van de opleiding tot donorarts beschrijft.
- d. **Instituutsonderwijs**: het totaal van opleidingsactiviteiten die de aios ondersteunen bij diens competentieontwikkeling, ontwikkeld door het opleidingsinstituut, dat daarbij zorgt voor de aansluiting van theorie en praktijk. De activiteiten worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van en getoetst door het opleidingsinstituut.
- e. **Instituutsreglement**: reglement dat het gedachtegoed van het educatief partnerschap van opleidingsinstituut en opleidingsinstelling uitwerkt en de praktische gang van zaken tussen het opleidingsinstituut en aios, opleider en opleidingsinstelling beschrijft.
- f. **Praktijkcurriculum**: het plan dat de vorm en inhoud beschrijft van het praktisch en theoretisch gedeelte van de opleiding binnen de opleidingsinstelling met in achtneming van het opleidingsplan. Het beschrijft wat wordt geleerd, op welke wijze en wanneer; hoe de resultaten worden getoetst, en onder welke voorwaarden onderwijs in het kader van de praktijkopleiding en uitoefening van taken van de opleider door anderen mogelijk is.

#### **A.2. Schakelbepaling**

De bepalingen van het Kaderbesluit CGS en het Besluit profielen maatschappij en gezondheid zijn van toepassing, tenzij in dit besluit anders is bepaald.<sup>8</sup>

#### **A.3. Profiel<sup>9</sup>**

1. De donorgeneeskunde wordt in dit besluit als profiel maatschappij en gezondheid als bedoeld in artikel A.2. Besluit profielen maatschappij en gezondheid aangewezen; hieraan wordt de titel donorarts verbonden en er wordt een register van donorartsen ingesteld.
2. De KNMG kan bepalen, dat een titel, bedoeld in het eerste lid, als dienstmerk wordt gedeponeerd, waarbij achter de titel de afkorting KNMG wordt geplaatst. In dat geval wordt een reglement voor het gebruik van het toezicht op het betreffende dienstmerk opgesteld.

#### **A.4. Opleidingsplan**

1. De opleiding tot donorarts voldoet aan het opleidingsplan.
2. In afwijking van artikel A.2 van het Besluit maatschappij en gezondheid is het Handboek medische vervolgopleidingen sociale geneeskunde niet van toepassing.

## **Hoofdstuk B** **De opleiding**

#### **B.1. De duur van de opleiding**

De opleiding donorgeneeskunde is een tweejarige opleiding in de eerste fase van het specialisme maatschappij en gezondheid als genoemd in artikel B.3, eerste lid, onder a van het Besluit maatschappij en gezondheid.

---

<sup>8</sup> Besluit CGS van 11 november 2015

<sup>9</sup> Besluit CGS van 11 november 2015

## B.2. Profiel-gebonden competenties<sup>10</sup>

De arts in opleiding tot donorarts voldoet aan het einde van de opleiding aan de profiel-gebonden competenties uit het opleidingsplan donorgeneeskunde.

## B.3. Structuur van de opleiding<sup>11</sup>

1. De opleiding bestaat uit de volgende verplichte met elkaar samenhangende onderdelen:
  - a. praktijkopleiding;
  - b. stages;
  - c. instituutsonderwijs.
2. De gezamenlijke omvang van de praktijkopleiding en de stages bedraagt 24 maanden op basis van een voltijds aanstelling, waarbij gemiddeld één dag per week gereserveerd wordt voor instituutsonderwijs.

## B.4. Inhoud van de opleiding

De opleiding omvat de volgende thema's:

1. Geschiktheidsbeoordeling van donoren en/of donaties.
2. Verkrijgen van lichaamsmateriaal.
3. Complicaties en nazorg.
4. Eigenschappen en indicaties lichaamsmateriaal.
5. Beleid en kwaliteit.

## B.5. Cursorisch Onderwijs

Het cursorisch onderwijs bevat onderdelen die aansluiten bij de thema's en voldoet aan de beschrijving in het opleidingsplan.

## B.6. Profiel-specifieke toetsing en beoordeling<sup>12</sup>

(vervallen)

## B.7. Deeltijd

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS dient de aios die de opleiding in deeltijd volgt de praktijkscholing en instituutsonderwijs evenwichtig te spreiden over ten minste drie dagen per week, en de modules, toetsen en beoordelingen als bedoeld in de artikelen B.5. en B.6. over de gehele opleidingsduur.

## **Hoofdstuk C De erkenning tot opleider, opleidingsinstelling en opleidingsinstituut**

### C.1. Eisen voor erkenning als opleider<sup>13</sup>

Bij het laten verzorgen van onderwijs en het laten uitoefenen van de taken als opleider door anderen, neemt de opleider na diens erkenning de betreffende bepalingen van het opleidingsbeleid en het praktijkcurriculum in acht.

### C.2. Verplichtingen van de opleider<sup>14</sup>

(vervallen)

### C.3. Eisen voor erkenning van een samenwerkingsverband als opleidingsinstelling

(Vervallen)<sup>15</sup>

### C.4. Inhoud opleidingsbeleid<sup>16</sup>

(Vervallen)

### C.5. Eisen voor erkenning van het instituut als opleidingsinstituut<sup>17</sup>

(Vervallen)

---

<sup>10</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

<sup>11</sup> Besluit CGS van 11 januari 2023

<sup>12</sup> Besluit CGS van 11 januari 2023

<sup>13</sup> Besluit CGS van 11 januari 2023

<sup>14</sup> Besluit CGS van 11 januari 2023

<sup>15</sup> Besluit CGS van 13 juni 2018

<sup>16</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

<sup>17</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

**Hoofdstuk D Bijzondere bepalingen<sup>18</sup>**  
(vervallen)

**Hoofdstuk E Slotbepalingen**

E.1. Publicatie

1. Dit besluit wordt gepubliceerd op de website van de KNMG.
2. In het officiële orgaan van de KNMG wordt mededeling gedaan van dit besluit.

E.2. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2015.

E.3. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit donorgeneeskunde.

Utrecht, 14 mei 2014

dr. G.A. Van Essen,  
voorzitter CGS

mw. mr. V.J. Schelfhout-van Deventer,  
secretaris CGS

---

<sup>18</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

## **Toelichting**

### Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

Het vakgebied van de donorgeneeskunde is tweeledig. Enerzijds houdt zij zich bezig met bescherming van de donor en anderzijds met de veiligheid en de effectiviteit van de toepassing van het lichaamsmateriaal. Donorgeneeskunde richt zich op de donatie van lichaamsmaterialen (bloed, cellen, weefsel en organen) voor de behandeling van cliënten, ook wel 'ontvangers van lichaamsmateriaal' genoemd. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er ook sprake kan zijn van 'gezonde' ontvangers die preventief behandeld worden zoals ter preventie van hepatitis A en B.

Cliënten in de donorgeneeskunde kunnen zowel gezonde als zieke ontvangers van lichaamsmateriaal zijn.

### Artikel A.2. Schakelbepaling<sup>19</sup>

Donorgeneeskunde is een profiel binnen het sociaal geneeskundige specialisme maatschappij en gezondheid. Dat impliceert dat de bepalingen van het Kaderbesluit CGS en het Besluit profielen maatschappij en gezondheid van toepassing zijn, voor zover daarvan niet uitdrukkelijk wordt afgeweken. Als in dit besluit van een deel van een artikel in het Kaderbesluit CGS of het Besluit profielen maatschappij en gezondheid wordt afgeweken dan is de rest van het artikel wel van toepassing.

### Artikel A.4. opleidingsplan

De richtlijnen voor de instelling van opleidingen op grond van het Kaderbesluit CGS liggen vast in het Handboek modernisering medische vervolgoopleidingen Sociale Geneeskunde. Dit Handboek is in de jaren 2004 – 2007 tot stand gekomen en op 28 september 2007 door het toenmalige College voor Sociale Geneeskunde (CGS) vastgesteld. Het wordt beschouwd als het landelijk opleidingsplan voor sociaal geneeskundige specialismen en profielen (jaarverslag CGS 2010). Sinds 2007 hebben de werkwijzen en hulpmiddelen voor het competentiegericht opleiding een aanmerkelijke ontwikkeling doorgemaakt. Daarom gelden voor donorgeneeskunde niet de richtlijnen van het handboek, maar zijn de betreffende bepalingen vastgelegd in het specifieke besluit donorgeneeskunde.

### Artikel B.3. Structuur van de opleiding<sup>20</sup>

De praktijkopleiding bestaat uit tenminste twee afzonderlijke opleidingsperiodes. De omvang van deze periodes is in principe 9 respectievelijk 6 maanden. Er zijn drie stages met een omvang van elk drie maanden: een klinische stage, een stage binnen het specialisme arts M+G en een keuzestage. Het instituutsonderwijs is het totaal van opleidingsactiviteiten die de aios ondersteunen bij diens ontwikkeling tot profielarts. Bovenstaande gaat uit van een voltijds aanstelling. Bij een aanstelling in deeltijd worden de praktijkopleidingsperiodes en stages overeenkomstig het Kaderbesluit CGS naar rato verlengd.

### Artikel B.4. Inhoud van de opleiding en B.5. cursorisch onderwijs

In deze artikelen worden de thema's die in de opleiding aan de orde komen benoemd (artikel B.4.) in samenhang met de koppeling aan de onderdelen (modules) cursorisch onderwijs die het opleidingsinstituut ontwikkelt en uitvoert, waarnaar artikel B.5. verwijst. Deze modules worden genoemd in het opleidingsplan, dat de onderwerpen benoemt, de omvang van elk onderdeel bepaalt en de relatie met het thema aangeeft.

De volgorde van de modules wordt bepaald door de eventuele eisen die daarover in de modulebeschrijving zijn beschreven. Daarvan kan slechts in bijzondere omstandigheden op basis van een gewijzigd opleidingsprogramma worden afgeweken.

### Artikel B.7. Deeltijd: spreiding over de opleiding

De aios die de opleiding in deeltijd volgt heeft een naar rato langere opleidingsduur. Ook dan moet er sprake zijn van een opleiding bestaande uit met elkaar samenhangende onderdelen praktijkopleiding en instituutsonderwijs. In zijn opleidingsprogramma moet de deeltijd aios de verschillende onderdelen van de instituutopleiding en de toetsen en beoordelingen gelijkmatig spreiden over de voor hem geldende verlengde opleidingsduur.

## **Hoofdstuk C**

De erkenning tot opleider, opleidingsinstelling en opleidingsinstituut.

Opleidingen op grond van het Kaderbesluit CGS vinden plaats onder begeleiding van opleiders bij opleidingsinstellingen voor de praktijkopleiding en opleidingsinstellingen voor instituutsonderwijs. Het

---

<sup>19</sup> Besluit CGS van 11 november 2015

<sup>20</sup> Besluit CGS van 11 januari 2023

opleidingsinstituut en de opleidingsinstelling sluiten daarover samenwerkingsovereenkomsten af. Daarin wordt onder meer bepaald op welke wijze wordt samengewerkt aan de kwaliteit van de praktijkopleiding. Belangrijk element daarin is de afstemming van theorie op praktijk en de training van opleiders in het begeleiden van praktijkopleiding en de beoordeling van de voortgang van de aios.

Artikel C.1. Eisen voor erkenning als opleider

De didactische training voor opleiders wordt beschreven in de bijlage 'professionalisering van de opleider' die als bijlage bij het opleidingsplan donorgeneeskunde is gevoegd.

Artikel C.2. Verplichtingen voor de opleider  
(vervallen) <sup>21</sup>

Artikel C.3. Eisen voor erkenning als samenwerkingsverband.  
(vervallen) <sup>22</sup>

Artikel C.4. Inhoud opleidingsbeleid<sup>23</sup>  
(vervallen)

Artikel C.5. Eisen voor erkenning als opleidingsinstituut<sup>24</sup>  
(vervallen)

Hoofdstuk D<sup>25</sup>  
(vervallen)

---

<sup>21</sup> Besluit CGS van 11 januari 2023

<sup>22</sup> Besluit CGS van 13 juni 2018

<sup>23</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

<sup>24</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

<sup>25</sup> Besluit CGS van 11 december 2019

**Bijlage:** Profielgebonden competenties donorgeneeskunde<sup>26</sup>  
(Vervallen)

---

<sup>26</sup> Besluit CGS van 11 december 2019